

§ 89

Dnr KS 2021/01814-5.3.2

Beslut - Svar på motion från (M) om att bryta utanförskapet i Västerås

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionens första att sats föranleder ingen ytterligare åtgärd.
2. Motionens andra att sats bifalls.

Reservation

Elisabeth Unell (M), Anna Hård af Segerstad (M), Marcus Jacobson (M), Amanda Grönlund (KD) och Emil Thessén (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Ärendebeskrivning

Marcus Jacobson (M) och Enes Bilalovic (M) har i en motion med rubriken Motion från (M) om att bryta utanförskapet i Västerås föreslagit att prioritera nya företagsetableringar som leder till en ökad sysselsättning för de som har svårigheter att etablera sig på nuvarande sammansättning av arbetsmarknaden i Västerås samt att kommunstyrelsen får i uppdrag att utarbeta och ta fram konkreta förslag för att förbättra företagsrankingen

Kommunfullmäktige har den 7 oktober 2021 § 404 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Stadsledningskontoret föreslår att motionens första att sats inte föranleder någon ytterligare åtgärd med anledning att detta arbete redan pågår och att motionens andra att sats bifalls.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionens första att sats föranleder ingen ytterligare åtgärd.
2. Motionens andra att sats bifalls.

Yrkanden

Ann-Louise Molin Östling (S) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Marcus Jacobson (M), Elisabeth Unell (M), Amanda Grönlund (KD) och Emil Thessén (-) yrkar bifall till motionen i sin helhet.

Proposition

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut, dels stadsledningskontorets förslag till vilket Ann-Louise Molin Östling (S) yrkat bifall, dels bifall till motionen från Marcus Jacobson (M) med flera. Ordföranden föreslår en propositionsordning där de två förslagen ställs mot varandra. Kommunstyrelsen godkänner föreslagen propositionsordning

varvid den genomförs. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar att i enlighet med stadsledningskontorets förslag.

Kommunstyrelsen
Maria Spennare
Epost: maria.spennare@vasteras.se

Kopia till
Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommunstyrelsen

Svar på Motion från (M) om att bryta utanförskapet i Västerås

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionens första att sats föranleder ingen ytterligare åtgärd.
2. Motionens andra att sats bifalls.

Ärendebeskrivning

Marcus Jacobsson (M) och Enes Bilalovic (M) har i en motion med rubriken Motion från (M) om att bryta utanförskapet i Västerås föreslagit att prioritera nya företagsetableringar som leder till en ökad sysselsättning för de som har svårigheter att etablera sig på nuvarande sammansättning av arbetsmarknaden i Västerås samt att kommunstyrelsen får i uppdrag att utarbeta och ta fram konkreta förslag för att förbättra företagsrankingen

Kommunfullmäktige har den 7 oktober 2021 § 404 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Stadsledningskontoret föreslår att motionens första att sats inte föranleder någon ytterligare åtgärd med anledning att detta arbete redan pågår och att motionens andra att sats bifalls.

Beslutsmotivering

Företagsetableringar

När det gäller förslaget att prioritera nya företagsetableringar som leder till ökad sysselsättning för de som har svårigheter att etablera sig på nuvarande sammansättning av arbetsmarknaden:

Invest Västerås prioriterar i vårt proaktiva arbete framförallt tre huvudområden: Västerås – Sveriges energihuvudstad, vårt geografiska läge och after care/retention.

Sverige energihuvudstad handlar mycket om att få kunskapsintensiva verksamheter till Västerås. Det är ofta ingenjörstungsverksamhet och driver snarare nya högutbildade personer till Västerås än ger enklare instegsjobb (annat än indirekt). Ett utmärkt exempel på detta är Northvolt.

Området ”Vårt geografiska läge” däremot svarar mot det som motionen efterfrågar. Den handlar framförallt om att attrahera lagerverksamheter, ofta

inom e-handel till Västerås. Att vi valt ut det området handlar framförallt att det i denna typ av verksamhet finns många möjliga instegsjobb för de som behöver etablera sig på arbetsmarknaden. Det finns också "rörliga" projekt vi kan konkurrera om med jobb som inte nödvändigtvis behöver hamna i Västerås – dvs vi kan göra en större skillnad. Många andra instegsjobb inom tex detaljhandel, hotell, restaurang eller annan servicenäring är mer en funktion av storleken på Västerås egen hemmamarknad – dvs investeringar kommer att komma oavsett vår insats. Många av dessa senare segment har dessutom varit starkt negativt påverkade under covid medan lager och e-handel utvecklats snabbt.

Vi har under de senaste åren proaktivt byggt upp relationer med konsulter, fastighetsutvecklare och speditörer/3-partilogistikföretag samt till allt större del varuägare och har idag ett antal aktiva kundprocesser igång där vi hoppas på positiva beslut. Ett typiskt större projekt från dessa aktörer som letar lokalisering är på 20-30 000 kvm lager – motsvarande 4-6ha mark, ofta med mellan 70 och 150 jobb. Ofta tittar man på Mälardalen och vi konkurrerar med större städer i vår närhet.

Även inom Aftercare/Retention finns det expansionsprojekt på lagersidan där Invest Västerås är aktiva för att hitta lösningar. Här finns tex ICA, AA, SRS, Upinor som nyligen beslutat att expandera sin verksamhet i Västerås. Det finns även ett flertal andra projekt som är under förhandling eller kommer realiseras när ny detaljplanelagt mark blir tillgänglig med andra företag som expanderar och behöver både mer yta och ofta mer personal.

För att vinna en större andel av de externa projekt som inte härrör sig från Västerås behöver markberedskapen förbättras med stora ytor i bra logistiklägen. Kommunen behöver i första hand mark som man själva kontrollerar då många aktörer föredrar att göra affärer med kommunen för att inte i ett första läge låsa sig med en specifik fastighetsutvecklare. Man vill säkra mark för att sedan ta in fler anbud på byggnation och förvaltning. Västerås behöver dessutom mark för att kunna föra flera parallella processer. Samtidigt finns ett värde att, om tillräcklig egen markreserv finns, kunna sälja viss mark till fastighetsutvecklare för att på så sätt ge ett större incitament för dem att driva investeringar till Västerås. Ofta har man flera förslag men om man redan äger mark i en stad vill man gärna realisera projekten där för att få avkastning på redan gjorda investeringar. Vi får på det sättet flera som arbetar för att få investeringar till Västerås.

Förutom mark så är det positivt med insatser för att förenkla för företag att anställa och utbilda. Invest Västerås har byggt upp ett nätverk med större bemanningsföretag samt med Arbetsförmedlingen och Hållbarhetsenheten på Strategisk samhällsutveckling för att försöka hitta insatser för att stärka möjligheterna att få fler i arbete då det kan ge stora vinster till Västerås:

Intäkter hela etableringen

(166 personer)

Intäkter hela etableringen	Deltagare/år	Totalt/år
Samhälle	Ca 500 000 kr/år	80-85 mkr/år
Staden	Ca 110 000 kr/år	18-20 mkr/år
Region	Ca 20 000 kr/år	Ca 3,5 mkr/år
Stat	Ca 250 000 kr/år	40-42 mkr/år

payoff

Räkneexempel: Vinster på en etablerings med 166 jobb (varav 150 lagerarbetare) denna uträkning tar ej hänsyn till effekterna av skatteutjämningsystemet. Källa PayOff

Västerås stad är en stor vinnare både på kort och lång sikt genom

- Minskade kostnader för handläggning och utbetalat försörjningsstöd
- Ökade skatteintäkter
- Staten får ökade skatteintäkter, minskade kostnader för A-kassa, men också vissa ökade kostnader för subventionerade anställningar
- Regionen påverkas i mindre omfattning, främst genom ökade skatteintäkter
- Dessutom är individerna/personalen stora vinnare, eftersom de ökar sin disponibla inkomst i stor omfattning och kan få en bättre livssituation.

Utifrån redogörelsen ovan så bedrivs redan kommunens etableringsarbete med fokus på att prioritera nya företagsetableringar som leder till ökad sysselsättning och förslaget är att motionen föranleder ingen ytterligare åtgärd på denna punkt.

Ranking

När det gäller att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utarbeta och ta fram konkreta förslag för att förbättra företagsrankingen:

Den företagsranking som det hänvisas till i motionen är Svenskt näringslivs undersökning av det lokala företagsklimatet. Rankingen baseras till två tredjedelar på enkätsvaren, den andra tredjedelen består av statistik från SCB och UC AB.

Statistikfaktorerna är marknadsförsörjning, kommunalskatt, entreprenader, jobb i kommunen och företagsamhet.

De frågor i enkätsvaren som rankningen baseras på är följande:

Sammanfattande omdöme
 Mobilnät och bredband
 Vägnät, tåg- och flygförbindelser
 Konkurrens från kommunens verksamheter
 Brott och otrygghet
 Kommunens service och bemötande
 Tillgång till medarbetare med relevant kompetens
 Tjänstemännens attityder
 Kommunpolitikernas attityder
 Dialog med kommunens beslutsfattare
 Kommunens information till företagen
 Kommunens upphandling

Alla enkätfrågor för Västerås stad

Enkätfråga	Betyg 2021	Jämfört med Sverige	Jämfört med 2020	Politikers betyg
Sammanfattande omdöme	3,3	-0,1	-0,1	3,8
Mobilnät och bredband **	4,5	+0,5	+0,1	4,4
Allmänhetens attityder	3,9	+/- 0	+0,1	3,9
Vägnät, tåg- och flygförbindelser	3,9	+0,5	+0,1	3,8
Konkurrens från kommunens verksamheter *	3,4	-0,3	-0,1	3,7
Påverkan av brottslighet/otrygghet *	3,3	-0,5	-0,1	2,4
Företagens engagemang för företagsklimatet **	3,3	-0,2	-0,1	3,8
Kommunens service och bemötande **	3,3	+0,1	+0,3	3,4
Tillgång på relevant kompetens	3,2	+0,2	+0,2	3,8
Skolans kontakter med lokala näringslivet **	3,1	+0,1	+0,3	3,2
Tjänstemännens attityder	3,0	-0,1	+/- 0	3,2
Kommunpolitikernas attityder	2,9	-0,4	-0,2	3,8
Dialogen med kommunens beslutsfattare **	2,9	-0,1	+0,1	3,4
Information till företagen	2,7	-0,3	+/- 0	3,5
Upphandling	2,6	-0,1	+/- 0	2,9

Företagarnas betyg sätts på skalan: 1 = Dåligt 2 = Inte helt godtagbart 3 = Godtagbart 4 = Bra 5 = Mycket bra 6 = Utmärkt

*Skala: 1 = I mycket hög utsträckning 2 = I ganska hög utsträckning 3 = I varken hög eller låg utsträckning 4 = I ganska låg utsträckning 5 = I mycket låg utsträckning 6 = Inte alls

**Frågan omformulerades 2020

Västerås

De svar som ingår i rankingen och som förbättrats mest sedan förra mätningen är kommunens service och bemötande och tillgång till medarbetare med relevant kompetens.

Vi kan se i den sammanfattande bilden över svaren att för de frågor som ingår i rankingen så har Västerås i följande frågor fått ett lägre betyg än riket: sammanfattande omdöme, konkurrens från kommunens verksamhet, påverkan av brottslighet/otrygghet, tjänstemännens attityder, kommunpolitikernas attityder, dialogens med kommunens beslutsfattare, kommunens information till företagen och kommunens upphandling.

De fyra frågor som fått lägst betyg och som ligger under det röda strecket i bilden, är kommunpolitikernas attityder, dialogens med kommunens beslutsfattare, kommunens information till företagen och kommunens upphandling. Här ser vi också en diskrepans mellan företagens svar och politikernas svar mellan 0,3 och 0,9. Av dess frågor är det frågan om kommunpolitikernas attityder som försämrats mest.

Frågorna är formulerade:

1. Hur tycker du att kommunpolitikernas attityder till företagande är i din kommun idag? (1/36)
2. Hur tycker du att dialogen mellan företag och kommunens beslutsfattare är i din kommun idag? (1/72)
3. Hur tycker du att kommunens information till företagen är i din kommun idag? (1/72)
4. Hur tycker du att kommunens upphandling är i din kommun idag? (1/54)

Frågorna viktas olika i rankingen och siffran inom parentes är hur stor vikt frågan har. För att åstadkomma en förbättring av Västerås placering i rankingen behöver resultatet på dessa frågor förbättras.

Förslag på åtgärder:

1. Förtroendevalda ges kunskap om näringslivets förutsättningar och utveckling med regelbundenhet på samma sätt som kommunens handläggare regelbundet får utbildning i företagsklimatsfrågor.
2. Beslutsfattare fortsätter eller börjar delta i de dialogforum som finns med näringslivet och synliggör dessa.
3. Västerås stad behöver på en övergripande nivå se över och utveckla sina strategier för kommunikation med näringslivet.
4. Pågår förbättringsarbete och sedan 2019 ingår upphandling i stadens NKI mätning för ökat kunskapsunderlag om möjliga förbättringar i upphandlingsprocessen exempelvis ökad dialog med leverantörer.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslutet i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Inte aktuellt.

Hållbar utveckling

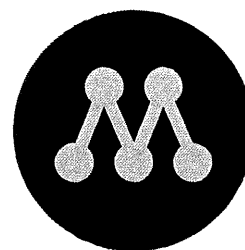
Motionen ligger i linje med det arbete som drivs med utgångspunkt i stadens näringslivsprogram.

Helene Öhrling

Stadsdirektör

Eva Lilja

Verksamhetschef Näringsliv och
marknad

Motion för att bryta utanförskapet i Västerås

Sedan Socialdemokraterna tog över styret 2010 har långtidsarbetslösheten ökat med 1 procentenhet och andelen i långvarigt försörjningsstöd har ökat med 11,6 procentenheter (Kolada, öppna jämförelser mot år 2020).

Även vid en jämförelse mot kommungruppen 100 000 till 199 999 invånare så visar det sig att Socialdemokraterna under perioden 2010 till 2020 har lyckats med bedriften att öka utanförskapet i en snabbare takt än jämförbara kommuner. När dessa kommuner har sett ökning inom långtidsarbetslösheten med 0,6 procentenheter har Socialdemokraterna i Västerås ökat den med 1,0 procentenheter och när jämförelsegruppen har sett en ökning av andelen i långvarigt försörjningsstöd med 6,8 procentenheter har Socialdemokraterna i Västerås ökat den med 11,6 procentenheter. I Socialdemokraternas Västerås har utanförskapet ökat.

	Långtidsarbetslösa 2010	Långtidsarbetslösa 2020	Långvarigt försörjningsstöd 2010	Långvarigt försörjningsstöd 2020
Västerås	4,6 %	5,6 %	42,3 %	53,9 %
Kommungrupp 100 000 – 199 999 invånare	4,3 %	4,9 %	36,1 %	42,9 %

Under Socialdemokraterna har även företagsklimatet försämrats mellan åren 2010 till 2021. Från att år 2010 varit på plats 56 har Västerås fallit till en mindre smickrande plats 120. Det finns ett starkt samband mellan en kommuns företagsranking och sysselsättningsgraden bland utomeuropeiska invandrare (Fölster & Jansson Hur påverkar företagsklimatet integration och förvärvsarbetande) och ett samband när det kommer till sysselsättningsgraden i andra grupper som funktionsvarierade, förtidspensionärer och försörjningsbidragstagare (Jansson, Västståndssamhälle för alla – den företagsamma vägen ur fattigdom). I den senaste redovisningen var det just utomeuropeiska kvinnor som var den grupp som ökade mest bland långtidsarbetslösa i Västerås.

Den senaste tidens företagsetableringar har varit bra för Västerås, men de har inte kompletterat de behov som finns för de som är i långtidsarbetslöshet eller långvarigt försörjningsstöd. Eskilstuna har den senaste tiden genom ett målmedvetet arbete lyckats få etableringar av företag som särskilt har behov av anställda med låga utbildningskrav. Det har handlat om Amazons lager som kommer att drivas av Kuehne Nagel som är ett av världens största logistikbolag och Coop som vill etablera ett nytt stort lager. Sammantaget innebär det att det skapas 1300 arbetstillfällen med låga inträdeskrav.

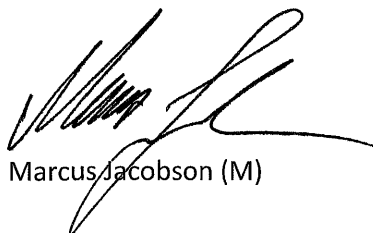

Västerås har alla förutsättningar för att vända den negativa trenden med allt fler långtidsarbetslösa och den ökande andelen som är i långvarigt bidragsberoende. Andra kommuner har visat vägen till en ökad frihet för de som är fast i ett utanförskap. Men för att lyckas behöver politiken ändras och det krävs andra arbetssätt.

Mot ovanstående bakgrund föreslår vi kommunfullmäktige besluta:

1. Att prioritera nya företagsetableringar som leder till en ökad sysselsättning för de som har svårigheter att etablera sig på nuvarande sammansättning av arbetsmarknaden i Västerås
2. Att kommunstyrelsen får i uppdrag att utarbeta och ta fram konkreta förslag för att förbättra företagsrankingen

Västerås 2021-10-07

Marcus Jacobson (M)

Enes Bilalovic (M)